

Yabancılara Yönelik Türkçe Destek Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi: KKTC Örneği

Mehmet MİÇOOĞULLARI*

Makale Bilgisi	ÖZET
Makalenin geliş tarihi: 04.10.2020	Yabancılara Türkçe öğretimi alanı, Türkçenin evrensel bir dil olma yolunda ilerlemesini sağlayacak, son yıllarda gelişmekte olan ayrı bir bilim dalı olarak ön plana çıkmaktadır. Türkiye’de ve yurt dışında çeşitli kurumlar tarafından alanla ilgili hedef kitleye yönelik eğitim imkânı sunulmaktadır. Eğitim imkânı sunan kurumlar, süreci çeşitli programlar/uygulamalar aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Uygulanagelen program ve uygulamalar farklılık gösterse de söz konusu durumun, nitelikli bir sürecin yürütülmesi adına gerekli ve yürütücü/hedef kitleye rehber olduğu gerçeğini değiştirmez. Bu çalışma, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi tarafından oluşturulan komisyonca hazırlanmış Yabancılara Yönelik Türkçe Destek Programlarını yaş seviyeleri üzerinden karşılaştırarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda söz konusu çalışmada, ilkokul (6-12 yaş) ile ortaokul-lise (13-17 yaş) başlangıç seviyesi Türkçe destek programlarının sahip oldukları genel yapı, tema, konu akışı, dil becerileri öğrenme çıktıları ile kazanımlar karşılaştırılmış ve ilgili programların benzerlik ile farklılıkları üzerinde durulmuştur. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Değerlendirmeye tabi tutulan başlıklar doğrultusunda programların sahip olduğu özellikler doküman analizi yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışmanın sonunda ilgili programlara ilişkin tespitlerin yanı sıra Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine değerli katkılar sunacağı, sahadan gelecek dönütlerin söz konusu başlangıç programları ile devamı niteliğindeki seviye programlarını da şekillendirip geliştirilebileceği kanaatine ulaşılmıştır.
Makalenin kabul tarihi: 24.12.2020	

Anahtar Kelimeler: KKTC, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Yabancılara Türkçe Öğretim Programları.

Comparative Evaluation of Turkish Support Education Programs for Foreigners: TRNC Example

ABSTRACT

The field of teaching Turkish to foreigners stands out as a separate, developing discipline that will enable Turkish to progress towards becoming a universal language. training opportunities in Turkey and abroad for the target audience is offered by various institutions related to the area. Institutions offering education opportunities realize the process through various programs/practices. Even though the programs and practices to be implemented differ, it does not change the fact that the situation in question is necessary and a guide for the executor/target audience in order to carry out a qualified process. This study aims to evaluate the Turkish Support Programs for Foreigners prepared by the commission established by the TRNC

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı, Siirt/Türkiye, m2@mehmetmico@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2021-8499.

Ministry of National Education and Culture, Department of Education and Discipline, by comparing their age levels. In this context, in this study, the general structure, theme, subject flow, language skills learning outcomes and achievements of primary school (6-12 years old) and secondary school-high school (13-17 years old) beginner level Turkish support programs were compared and the related programs were compared with similarity, differences are emphasized. Scanning model and was used in the research. In line with the titles subjected to evaluation, the properties of the programs were determined by document

analysis method. At the end of the study, it was concluded that besides the determinations regarding the relevant programs, it would make valuable contributions to the teaching of Turkish as a foreign language, and that the feedback from the field could be shaped and improved by the aforementioned initial programs and the continuation programs.

Keywords: TRNC, Turkish Teaching to Foreigners, Turkish Education Programs For Foreigners.

1. GİRİŞ

Dil öğretimi denilince zihinlerde iki alan belirir: “ana dili öğretimi” ve “yabancı dil öğretimi”. Bu iki alan, amaçları ve hedef kitleleri bakımından birbirinden ayrılır. Ana dili olan Türkçenin, yabancı dil olarak öğretilmesi ise söz konusu alanlardan farklı bir şekilde ele alınmasını gerektiren yeni bir alan/disiplin olarak görülmelidir.

Öğretim alanı fark etmeksizin ders kitapları, öğretim süresinin başından sonuna eğitmenin ne öğreteceğinden öğrencinin ne öğreneceğine kadar tüm süreci şeffaflıkla sunar; eğitim-öğretim sürecini etkileyen bir materyal ve sürecin yürütülmesi ile koordinesinde önemli bir karar vericidir (Yalın, 1996, s.61). Ders sürecinin önemli paydaşları olan ders kitapları -ve varsa yardımcı kaynaklar- ile sürece eşlik eden diğer materyallerin belirlenmesinde ana etken ihtiyaçlar doğrultusunda hazırlanmış öğretim programlarıdır. Nunan’a (akt. (Koçer, 2013, s. 161) göre program “*eğitim programlarını planlamak, uygulamak ve değerlendirmek için yapılan ilkeler ve yönetsel işlemlerin tümüdür.*” Öğretim programları, ilgili olduğu alanın sistematik ve amacına uygun öğretilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir. Ülke çapında benimsenmiş eğitim felsefesi işe koşularak önceden belirlenmiş ihtiyaçlar ışığında hazırlanan öğretim programlarının taşınması gereken birtakım özellikler mevcuttur.

Belli bir süreç ve aşamayı gerektiren öğretim programları hazırlanırken ilkin amaç ve hedeflerin belirlenmesi gerekir. İlgili kurumun amaçları, belli ve rehber olmalıdır. Belirlenmiş amaçlara ulaşabilmek için kazanımlar tespit edilmeli; süreç temelli belirlenen kazanımlar, aşamalı olacak şekilde sıralanmalıdır. Kazanımların gerçek hayat ile uyumlu ve ulaşılabilir olmasına özen gösterilmelidir. Program, kendi içinde bütünsellik arz etmeli; amaç-içerik-yöntem/teknik-materyal-ölçme ve değerlendirmeyi kapsamalıdır (Tosun, 2005, s. 24). Ayrıca süreç temelli hazırlanan öğretim programları, sistematik gelişmeye elverişli, güncel, uygulanabilir ve değerlendirilebilir olmalıdır.

Yabancılara Türkçe öğretimi farklı kurumlarca Türkiye’de ve yurt dışında sahada yer edinmiş durumdadır. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı ile “Türkiye Maarif Vakfı (TMV), Yunus Emre Enstitüsü (YEE), üniversiteler bünyesinde görev üstlenen Türkçe öğretim merkezleri (TÖMER), Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Türkiye Diyanet Vakfı” gibi kurumların faaliyetleri, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ve geliştirilmesi konusunda alana dair önemli katkılar sunmuştur (Balci & Melanlıoğlu, 2020, s. 174). Yaygın eğitim veren kurumların yanı sıra Türk Maarif Vakfı (TMV), diğerlerinden ayrılır durumdadır. Çünkü TMV’nin diğer kurumların dil öğretim etkinliklerinden en önemli farkı süreci bir öğretim programı çerçevesiyle örgün eğitimle planlamış olmasıdır (TMV’den akt. (Kaya & Kardaş, 2020, s. 2) Bu farklılık, var olan öğretim programının oldukça düzenli bir şekilde yürütülmesine olanak tanırken dil öğretimi sürecini de nitelikli kılar.

“Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni”, bahsedilen her kurumun dil öğretiminde merkeze aldığı önemli bir çerçeveyi ortaya koyar. Metin, öğretim sürecinde gereksinimlerin, kazanımların, içeriğin, uygun materyal(ler)in belirlenmesi ile uygulama-ölçme-değerlendirme aşamalarının yapılandırılmasında oldukça önemli bir rehber görevindedir (Gültekin & Melanlıoğlu, 2017, s. 152). Gerek Türkiye’de gerekse yurt dışında Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten resmi kurumlar genel anlamda kendilerince hazırladıkları öğretim programları ve gereçleri sahaya sürmektedir. Ortaya çıkan bu farklılık kurumlar arası standardın oluşmasını engellese (Çangal & Başar, 2016, s. 731) de bu bağlamda hazırlanacak her türlü program, sürecin yönetiminde ihtiyaç duyulan rehber olma görevini üstlenecektir.

Balcı ve Melanlıoğlu (2020, s. 175) çalışmalarında, 1990’lı yıllardan 2000’li yılların ortalarına kadar Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda hedef kitlenin 18 yaş ve üstü bireylerden oluştuğunu belirtmiştir. Özellikle 2011 yılında patlak veren Suriye Savaşı ile birlikte Türkiye’ye göç eden Suriye vatandaşları aracılığıyla hedef kitlenin yaş bakımından çeşitlendiği de ayrıca tespit edilmiştir. Ancak çalışmanın esas kaynağını temsil eden KKTC’de bu durumun farklılaştığı gözlemlenir. Zira çeşitli sebeplerle ülkeye yerleşen toplulukların başlangıçtan beri çeşitlilik gösterdiği bilinmektedir. Söz konusu çeşitlilik, hedef kitlenin topluma adapte olmasını zorunlu kılmıştır. Bu amaç doğrultusunda ana dili Türkçe olmayan hedef kitle için devlet organı aracılığıyla destek programları hazırlanmıştır. Başlangıç seviyelerine uygun programlar, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı koordinesinde oluşturulan komisyonca hazırlanmıştır. Orta ve ileri seviye çalışmalarının devam ettiği ülkede yaş düzeylerine göre -ilkokul (6-12 yaş) ile ortaokul-lise (13-17 yaş)- farklı öğretim programları hazırlanmış ve örgün eğitim kurumlarında uygulanmak üzere işe koşulmuştur.

İşbu çalışmanın merkezinde olan söz konusu iki öğretim programı da “ ‘Giriş’, ‘Programın Temel Yaklaşımı’, ‘Türkçe Destek Programının Amacı’, ‘Programın Genel Yapısı’, ‘Önerilen Metodoloji’, ‘Ölçme-Değerlendirme’, ‘Programın Uygulanmasıyla İlgili Açıklamalar’, ‘6-12 Yaş Başlangıç Seviyesi Konu Akışı’, ‘13-17 Yaş Başlangıç Seviyesi Konu Akışı’ ve ‘6-12 Yaş Başlangıç Seviyesi Türkçe Destek Programı’ / ‘13-17 Yaş Başlangıç Seviyesi Türkçe Destek Programı’ ” başlıklarından oluşmaktadır.

Çalışma, destek programlarına yönelik sekiz adet soru üzerinde yoğunlaşmıştır:

1. Yabancılar Yönelik Türkçe Destek Programları hangi temel yaklaşımlara dayanmaktadır?
2. Yabancılar Yönelik Türkçe Destek Programlarının amacı nedir?
3. Yabancılar Yönelik Türkçe Destek Programlarının genel yapısı nasıl şekillenmiştir?
4. Yabancılar Yönelik Türkçe Destek Programlarının uygulanmasında hangi metotlar işe koşulmuştur?
5. Yabancılar Yönelik Türkçe Destek Programlarında ölçme ve değerlendirme süreci nasıl planlanmıştır?
6. Yabancılar Yönelik Türkçe Destek Programlarının konu akışları ile hangi temalara yer verilmiştir?
7. Yabancılar Yönelik Türkçe Destek Programları hangi amaç ve kazanımlara sahiptir?
8. Yabancılar Yönelik Türkçe Destek Programları dil bilgisi konuları için nasıl bir yol izlemiştir?

2. YÖNTEM

Bu bölümde söz konusu çalışmanın ana materyali, veri toplama ve analiz yöntemi hakkında bilgi verilmiştir.

2.1 Çalışma Materyali

Bu çalışma, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi tarafından oluşturulan ve uygulamaya koşulan “Yabancılar Yönelik Türkçe Destek Programları”nı merkeze almaktadır. Öğretim programları, ilkokul (6-12 yaş) ve ortaokul-lise (13-17) başlangıç seviyesine (MEKB, 2020) hitap etmektedir.

2.2 Verileri Toplanması ve Analizi

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli çok sayıda paydaştan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir karara ulaşmak maksadıyla bütünü ya da bütüne ait kesiti merkeze alan bir modeldir (Karasar, 2014, s. 79) Tarama modeliyle geçmişte ya da şu an var olan bir durumun, var olduğu biçim ile betimlenmesi amaçlanır. Konu edinilen birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi açıklanmaya çalışılır. Durumun sahip olduğu değişken ve niteliklere müdahale edilmez.

KKTC’de uygulanagelen, yaş düzeylerine farklılık gösteren yabancılara yönelik Türkçe destek programları analizin yapıldığı ana kaynaklardır. Başta elektronik ve/veya basılı materyaller olmak üzere tüm belgeleri incelemek, değerlendirmek ve yorumlamak için kullanılan sistemli bir yöntem olan doküman analizi, çalışmada işe koşulmuştur. İncelenen dokümanlardan anlam çıkarmak, konu ile ilgili görüş belirtmek, bilgi geliştirmek için söz konusu yöntem kullanılmıştır (Corbin & Strauss’dan akt. Kırıl, 2020, s. 173). Programların genel yapıları bağlamında “*tema/konu akışı, dil becerileri ve öğrenme çıktıları ve dil bilgisi ile temalara göre kazanımlar*” alt başlıkları belirlenmiştir. Belirlenen başlıklar doğrultusunda ilintili bilgiler fişleme tekniği not edilmiş, akabinde dokümanların fişleme yöntemi ile ortaya çıkan benzer ve farklı yanları ayrıştırılmıştır. Tespit ve değerlendirmeler tablolarla desteklenmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Yabancı dil olarak öğretilecek bir dile ilişkin ilk destek, o dilin var olduğu topraklarda egemen olan güçten gelmelidir. Egemen güç, dilin ihtiyaç duyacağı tüm paydaşları rahatlıkla ortaya koyabilmeli; dil politikasının belirlenmesinin yanı sıra uygulayıcı kurumların, yetişmiş personelin, programların, ihtiyaç duyulacak her türlü materyalin temini konusunda son derece titiz ve ciddi olmalıdır (Tosun, 2005, s. 24). Süreklilik arz edecek çalışmalarla hem destekleyici konumundaki egemen hem de dili yabancı dil olarak öğretimini sağlayacak her paydaş, her zaman güncelliğini korumalıdır. İlgili bölümde, doğrudan devlet organı koordinesinde hazırlanmış ve güncelliğini koruyan programlarla ilgili alt başlıklara yer verilmiştir.

3.1 Programların Genel Yapısı Hakkında

Her iki program da KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesince oluşturulan komisyon tarafından, ülkede yer alan ilk ve ortaöğretim düzeyindeki eğitim kurumlarında okutulmak üzere hazırlanmıştır. Ana dili Türkçe olmayan öğrencilerin eğitim almalarına katkı sağlayacak, dilden kaynaklı olumsuzlukları en aza indirgeyecek söz konusu programlar başlangıç seviyesine hitap etmektedir. Programlarda komisyonun orta ve ileri seviyeye yönelik program geliştirme çalışmalarına devam edildiği ifade edilmiştir. Esnek yapıya sahip programda, sahada uygulayıcı rolündeki öğretmenlerden ve hedef kitleden -öğrencilerden- gelecek dönütler bağlamında değişikliğe gidilebileceği ayrıca belirtilmiştir.

Programların hazırlanmasında Avrupa Dil Gelişim Dosyası ile kazanımların belirlenmesinde Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde yer alan yeterliliklerin esas alındığı ileri sürülmüştür. Programlar, sarmal ve doğrusal programlama yaklaşımı ile oluşturulmuş; öğretimde öğrenen merkezli eylem odaklı yaklaşım benimsenmiştir. Programlar, hedef kitleye yönelik iletişimsel dil öğretim yaklaşımı temel alınarak hazırlanmıştır.

Ana dili Türkçe olmayan ilgili yaş grubundaki hedef kitlenin;

- ❖ Türkçe dil becerilerini geliştirmek,
- ❖ Türkçedeki temel dil bilgisi kurallarını kavramalarını sağlamak,
- ❖ Türkçe söz haznelerini geliştirmek ve Kıbrıs Türk toplumunun kültürel özelliklerini tanıyıp toplumla uyum içinde bir arada yaşayabilmelerini sağlamak

söz konusu programların amacı olarak belirtilmiştir.

Tablo1

Türkçe Destek Programının Genel Yapısı-Program Çıktıları

Öğrenme Alanları	Alt Alanları	Öğrenme Alanları	Program Çıktıları
Dil Becerileri	Dinleme		Türkçe dil düzeyine uygun dinledikleri ve izlediklerini anlayabilme
	Konuşma		Duygu-düşüncelerini Türkçe dil düzeyine uygun konuşarak ifade edebilme
	Okuma		Düzeğine uygun okuduğu Türkçe bir metni tam ve doğru anlayabilme
Dil ve Sözcük Bilgisi	Yazma		Duygu-düşüncelerini Türkçe dil düzeyine uygun yazarak ifade edebilme
	Temel dil bilgisi kuralları		Düzeğine uygun Türkçe dil bilgisi kurallarını bilip kullanabilme
Kültürel Farkındalık ve Uyum	Sözcük Bilgisi		Dil düzeyine uygun Türkçe sözcük dağarcığını geliştirip öğrendiği yeni sözcükleri yazılı ve sözlü anlatımda kullanabilme
	Kültürel farkındalık		İçinde yaşadığı Kıbrıs Türk toplumunun kültürel özelliklerini tanıyıp ayırt edebilme
	Kültürel uyum		Kıbrıs Türk toplumu içinde tüm insanlarla birlikte uyum içinde yaşayabilme

Tablo 1’de görüleceği üzere programların genel yapısı, “öğrenme alanları”, “alt öğrenme alanları” ve “program çıktıları” başlıklarını taşıyacak şekilde tasarlanmıştır. “Öğrenme alanları” bölümünde “dil becerileri”, “dil ve sözcük bilgisi” ile “kültürel farkındalık ve uyum” alt başlıkları mevcuttur. “Dil becerileri” öğrenme alanı içerisinde dört temel dil becerisi “alt öğrenme alanları” ifadesi ile sunulmuştur. “Dil ve sözcük bilgisi” öğrenme alanı içinde ise “temel dil bilgisi kuralları” ile “sözcük bilgisi” alt başlıklarına yer verilmiştir. “Kültürel farkındalık” ve “kültürel uyum” alt başlıkları ise “Kültürel farkındalık ve uyum” öğrenme alanını oluşturmaktadır.

Öğretim süresince komisyon tarafından yaparak-yaşayarak öğrenmeyi gerçekleştirecek nitelikteki görsel-işitsel araç-gereçler ile çeşitli yöntemlerden (oyun, drama, gösterip yaptırma vb.) yararlanılması tavsiye edilmiştir. Ayrıca komisyon tarafından örnek çalışma yapılarının hazırlandığı ancak örneklerin aşamalılık içermediği belirtilmiştir. Öğretmenlerin öğrenme çıktılarına uygun benzer nitelikte çalışma yapıları/etkinlikleri hazırlamaları ile bahsedilen işlemlerin aşamalandırılması gerektiği de önerilen bir başka husustur.

Sürecin ölçme-değerlendirme aşamasında her bir dil becerisi ile dil ve sözcük bilgi düzeylerinin ayrı ayrı değerlendirilmesi üzerinde durulmuş, tema sonu izleme ve dönem sonlarında düzey belirleme sınavlarının uygulanması önerilmiştir. Sürecin tek tip değerlendirme usulüne göre değil çeşitli değerlendirme yöntemleri ile gerçekleştirilmesi de tavsiye edilmiştir. Söz konusu çeşitli değerlendirme türleri arasında davranışçı ve yapılandırıcı ölçme-değerlendirme teknikleri bulunmaktadır. Tekniklerin kullanımı ile süreç ve ürün değerlendirmesi yapmanın mümkün olabileceği kanaati üzerinde durulmuştur.

Eğitmenin/öğretmenin dersi standart Türkçe ile yürütmesi, Kıbrıs ağız ile Kıbrıslı Türklerin kullandığı sözcüklerin sadece “Kültür” teması bünyesinde örneklendirilmesi gerektiği özellikle belirtilmiştir.

3.2 Temalar-Konu Akışı

Kazanımların sarmal ve ardışıklık ilkeleri bağlamında; dil bilgisi öğretiminin sezgisel ve tümevarımcı bir anlayışla iletişimsel ve işlevsel dil bilgisi öğretimiyle gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir.

Programlar, haftalara bölünerek hazırlanmış; haftalar, ülkenin eğitim-öğretime başlayacağı akademik takvim baz alınacak şekilde planlanmıştır. İlkokul seviyesinde (6-12 yaş grubu) dört ay (ekim, kasım, aralık ve ocak aylarında) 16, dört ay (şubat, mart, nisan, mayıs) 9 olmak üzere toplam 25 haftalık ders; ortaokul-lise seviyesinde (13-17 yaş grubu) ise güz döneminde 13, bahar döneminde 12 hafta olmak üzere toplam 25 haftalık ders programı hazırlanmıştır. Belirlenen saatler dâhilinde derslerin haftanın en az iki gününde ve günlük ders saatlerinin en az 40'+40' dan (2 ders saati) oluşması öngörülmüştür.

Programlarda tema adı ve sayısı farklılaşmakta, 6-12 yaş grubu (ilkokul seviyesi) için hazırlanan programda yedi tema; 13-17 yaş grubu (ortaokul-lise seviyesi) için hazırlanan programda ise sekiz tema yer almaktadır. Söz konusu temalar aşağıdaki gibidir:

Tablo 2

İlkokul ve Ortaokul-Lise Seviyeleri İçin Hazırlanan Programlarda Yer Alan Temalar			
İlkokul Seviyesi (6-12 Yaş Grubu) İçin Belirlenen Temalar		Ortaokul-Lise Seviyesi (13-17 Yaş Grubu) İçin Belirlenen Temalar	
1.Tema	Ben ve Yakın Çevrem	1.Tema	Ben ve Yakın Çevrem
2.Tema	Günlük Yaşam	2.Tema	Günlük Yaşam
3.Tema	Temel İhtiyaçlar ve Alışveriş	3.Tema	Temel İhtiyaçlar ve Alışveriş
4.Tema	Zaman ve Mekân	4.Tema	Zaman ve Mekân
5.Tema	Bedenimiz, Sağlık ve Spor	5.Tema	Sağlık ve Kişisel Bakım
6.Tema	Özel Günler ve Tatil	6.Tema	Sanatsal Etkinlikler, Hobiler ve Alışkanlıklar
7.Tema	Kültür	7.Tema	Özel Günler, Kutlamalar ve Tatil
		8.Tema	Kültür

Tablo 2’de belirtildiği üzere programlarda seviyelere göre benzer temaların yanı sıra farklılaşan ya da kapsamı genişleyen temalar da yer almaktadır. Söz gelimi her iki seviyenin beş teması aynıdır: “Ben ve Yakın Çevre”, “Günlük Yaşam”, “Temel İhtiyaçlar ve Alışveriş”, “Zaman ve Mekân” ve “Kültür”. İlkokul seviyesi için hazırlanan programda yer alan “Bedenimiz, Sağlık ve Spor” ile “Özel Günler ve Tatil” temaları yerini ortaokul-lise seviyesi için hazırlanan programda “Sağlık ve Kişisel Bakım” ve “Özel Günler, Kutlamalar ve Tatil” temalarına bırakmıştır. “Sanatsal Etkinlikler, Hobiler ve Alışkanlıklar” ilkokul seviyesinde olmamasına karşın ortaokul-lise programında kendine yer edinmiştir. 6-12 yaş başlangıç seviyesinde birinci dönemde dört, ikinci dönemde üç temanın; 13-17 yaş başlangıç seviyesinde ise birinci dönemde dört, ikinci dönemde de dört temanın işlenmesi komisyonca uygun görülmüştür.

İlkokul (6-12 yaş) başlangıç seviyesinde konu akışı temalarla uyumlu olacak şekilde düzenlenmiştir. Programın birinci teması olan “Ben ve Yakın Çevrem”; “Tanışma, Selamlaşma, Nerelisin?”, “Alfabe ve Sayılar”, “Ailem”, “Okulumuz”, “Sınıf İçi Komutlar” ile “Kişisel Özelliklerim” içerik örüntüsü barındırmaktadır. “Günlük Yaşam” adlı ikinci temada “Evim”, “Renkler”, “Hava Durumu”, “Hayvanlar”, “İletişim ve Ulaşım” ile “Meslekler” adlı içerik örüntüsüne sahiptir. “Yiyecekler”, “Kıyafetler”, “Para” ve “Alışveriş” içerik örüntüsü ise üçüncü tema olan “Temel İhtiyaçlar ve Alışveriş” temasını oluşturmaktadır. İlgili seviyeye ait programın birinci dönem son teması “Zaman ve Mekân” olup içeriği de “Günün Saatleri”, “Günler”, “Aylar”, “Yıllar”, “Mevsimler”, “Mekân” ve “Yer-Yön” alt başlıklarından oluşmaktadır. 13-17 yaş başlangıç seviyesi için hazırlanan programda yer alan ilk dört tema, 6-12 yaş başlangıç seviyesi için hazırlanan program ile paralellik göstermektedir ancak ortaokul-lise seviyesi programında temalara ait içerik örüntüsünde nicel bir

artış söz konusudur. Söz gelimi birinci tema olan “Ben ve Yakın Çevrem”de içeriğe “Duygularım” başlığı; “Günlük Yaşam” adlı ikinci temada “Eşyalar” içerik örüntüsü ve dördüncü tema olan “Zaman ve Mekân”da ise “Haftalar” alt başlığı genişletilmiş kapsamı yansıtmaktadır.

İlkokul başlangıç seviyesi, ikinci döneme “Bedenimiz, Sağlık ve Spor” teması ile başlamakta, tema “Vücudumuz”, “Fiziksel Özelliklerim”, “Kişisel Bakım”, “Sağlık”, “Hastalıklar” ve “Spor” alt başlıklarından oluşmaktadır. Söz konusu tema ortaokul-lise başlangıç seviyesinde “Sağlık ve Kişisel Bakım” adını almakta; içeriği de “Vücudumuz”, “Kişisel Bakım”, “Sağlık” ve “Hastalıklar” başlıklı örüntüden oluşmaktadır. İlkokul başlangıç seviyesinde olmayıp ortaokul-lise başlangıç seviyesi kapsamında yer alan “Sanatsal Etkinlikler, Hobiler ve Alışkanlıklar” temasının içeriğinde “Alışkanlıklar”, “Hobiler”, “Müzik, Resim, Sinema” ve “Dans, Tiyatro, Spor” alt başlıkları yer almaktadır. İlkokul başlangıç seviyesinde altıncı tema “Özel Günler ve Tatil”dir. Aynı tema ortaokul-lise başlangıç seviyesi programında “Özel Günler, Kutlamalar ve Tatil” adını almaktadır. Her iki temada aynı içerik başlıklarına sahiptir: “Özel Günler”, “Farklı Ülkeler” ve “Tatil ve Seyahat”. Her iki seviye programının son teması “Kültür”dür. “Kültür” teması kapsamında “Kıbrıs Tarihi”, “Kıbrıs Coğrafyası ve Doğal Kaynaklar”, “Tarihi Yerler”, “Kıbrıs’a Özgü Yiyecek ve İçecekler”, “Oyunlar/Halk Oyunları”, “Gelenek-Görenek-Alışkanlıklar-Yaşam-İnanış” başlıklı içerik örüntüsü yer almaktadır.

6-12 yaş başlangıç seviyesi konu akışı çizelgesinde ara sınav tarihleri belirtilmezken “Kültür” teması sonrası genel tekrarın ve akabinde sınavların yapılması uygun görülmüştür. 13-17 yaş başlangıç seviyesi konu akışında birinci dönem ara sınavları “Günlük Yaşam” temasının üçüncü haftasına denk gelirken dönem sonu sınavları “Zaman ve Mekân” temasının bitimine denk gelecek şekilde planlanmıştır. Aynı programın ikinci dönem ara sınavları “Özel Günler, Kutlamalar ve Tatil” temasının birinci haftasına denk gelirken ikinci dönem sonu sınavların ise “Kültür” temasının tamamlanması ile yapılacağı öngörülmüştür.

3.3 Dil Becerileri Öğrenme Çıktıları ve Dil Bilgisi

Her iki seviye programında dil becerileri öğrenme çıktıları, ayrı ayrı düzenlenmiştir. Tablo 3’te dört dil becerisinin yanı sıra “Dil Bilgisi” başlığı da kazanımlara dâhil edilmiştir. İlgili bölümde beceri alanları sınıflandırılmış ve çıktılar (kazanımlar) yaş seviyelerine göre ayrıca ifade edilmiştir.

Tablo 3

Dil becerileri öğrenme çıktılarının alanlara göre kazanım sayısı

6-12 Yaş Başlangıç Seviyesi	Dil Becerisi	13-17 Yaş Başlangıç Seviyesi
6	Dinleme	3
6	Konuşma	5
6	Okuma	4
5	Yazma	4
6	Dil Bilgisi	12
29	Toplam	28

3.3.1 Dinleme

6-12 yaş (ilkokul) başlangıç seviyesi destek programında dinleme becerisine ait altı adet çıktı ifadesine yer verilmiştir. Program ile öğrencinin dinlediğini aynen tekrar edebilecek (D1), dinlediği/izlediği ile ilgili resim çizebilecek (D2), dinlediklerini/izlediklerini taklit edebilecek/canlandırabilecek (D3), dinlediği konuşmaları anlayabilecek (D4), dinlediğini/izlediğini doğru sözcükle ifade edebilecek (D5) ve dinlediği/izlediği ile ilgili sorulara cevap verebilecek düzeye gelmesi (D6) hedeflenmektedir. 13-17 yaş (ortaokul-lise) başlangıç seviyesi destek programında ise aynı beceri alanına ait üç adet çıktı ifadesi yer almaktadır. Programla öğrenci dinlediğini aynen tekrar edebilecek (D1), dinlediği/izlediği içerikle ilgili sorulara yanıt verebilecek (D2) ve dinlediği diğer konuşmaları anlayabilecek ve komutları uygulayabilecektir (D3).

3.3.2 Konuşma

İlkokul başlangıç seviyesinin konuşma beceri alanına ait altı adet çıktı ifadesi yer alırken ortaokul-lise başlangıç seviyesinin aynı beceri alanına ait beş adet çıktı ifadesine yer verilmiştir. 6-12 yaş seviyesindeki öğrencinin ilgili program ile ses, sayı ve sözcükleri tanıyabilecek ve doğru telaffuz edebilecek (K1), düzeyine uygun kimi sözcükleri kullanabilecek (K2), evet-hayır sorularına cevap verebilecek (K3), gösterilen bir resmin ne olduğunu söyleyebilecek (K4), basit konuşma kalıplarını kullanabilecek (K5), soru sorabilecek ve 5N1K türünden sorulara yanıt verebilecek (K6) düzeye gelmesi hedeflenmiştir. Aynı beceri alanına ait kazanımlar ise 13-17 yaş grubunu ses, sayı tanıyabilecek ve doğru telaffuz edebilecek (K1), basit ve kalıplaşmış sözcükleri kullanabilecek (K2), basit cümleler kurabilecek (K3), verilen görseli anlayıp görselin ne olduğunu ifade edebilecek (K4) ve 5N1K türünden sorulara yanıt verebilecek (K5) seviyeye getirmeyi amaçlamaktadır.

3.3.3 Okuma

6-12 yaş başlangıç seviyesinin ilgili dil becerisi ile öğrencinin harfleri, sayıları (O1), hece, sözcük ve cümleler (O2) ile düzeyine uygun kısa metinleri (O5) okuyabilecek seviyeye gelmesi, okuduklarını görsel olarak ifade edebilmesi (O3), okuduğu metinlerdeki sorulara cevap verebilmesi (O4) ve okudukları metinlere yönelik 5N1K sorularına cevap arayabilecekleri (O6) seviyeye ulaşmaları hedeflenmiştir. Aynı dil becerisinin 13-17 yaş başlangıç seviyesi programında ise yer alan kazanımları şu şekildedir: cümleyi veya metni doğru ve akıcı okur (O1), anlar (O2), okuduklarında bilinmeyen sözcükler (O3) ve okuduğu bir metinde içerik (O4) ile ilgili sorulara yanıt verir.

3.3.4 Yazma

İlkokul başlangıç programında yazma ile ilgili hedeflenen kazanımlar arasında harf ve sayıları (Y1), basit sözcükleri (Y2), görsellerle ilgili sözcük ve cümleleri (Y3), dinlediği/izlediği veya okuduğu içerikle ilgili soruların cevaplarını (Y4) ve düzeyine uygun kısa metinleri (Y5) yazar gibi beş adet çıktı ifadesi bulunmaktadır. Ortaokul-lise başlangıç programında ise çıktı ifadesi dört adet olup bu kazanımlar harf, sayı (Y1), basit sözcük, cümle ve kısa paragraflar yazmak (Y2), dinlediği/izlediği veya okuduğu ile ilgili sorulara yanıt vermek (Y3) ile verilen görseli anlamak ve ifade etmek (Y4) şeklindedir.

Tablo 3 ve tablo ile ilintili açıklamalar ışığında ilkököl düzeyindeki yer verilen kazanımların toplam adedi yirmi dokuz (29) iken ortaokul-lise düzeyine uygun kazanım sayısı yirmi sekiz (28) dir. Dil becerileri arasında belirgin bir fark göze çarpmasa da dinleme becerisinin ortaokul-lise düzeyinde, ilkököl düzeyine oranla %50 oranında azaldığı ancak dil bilgisi kazanımlarının ortaokul-lise düzeyinde farklılık yaratacak kadar arttığı tespit edilmiştir.

3.3.5 Dil Bilgisi

Dil bilgisi konuları gerek programların konu akışı bölümünde gerekse dil becerileri öğrenme çıktılarında ayrıca ele alınmış; tema tema işlenecek dil bilgisi konuları özellikle belirtilmiştir. 6-12 yaş başlangıç seviyesi konu akışında dil bilgisi konularının yalnızca birinci dönem içerisinde, ilk dört tema kapsamında öğretileceği, ikinci dönem temalarında ise hiçbir dil bilgisi konusuna yer verilmediği dikkate değerdir.

Tablo 4

İlkokul Başlangıç Seviyesi Birinci Dönem Tema-Dil Bilgisi İçeriği

Tema	Dil Bilgisi
1.Tema Ben ve Yakın Çevrem	Tekil-Çoğul Kişi ve İyelik Zamirleri
2.Tema Günlük Yaşam	Sıfat Zıt Anlam
4.Tema Zaman ve Mekân	Şimdiki Zaman Yer-Yön

6-12 yaş başlangıç seviyesi konu akışında dil bilgisi konularının nicel anlamdaki azlığına karşın program incelendiğinde 13-17 yaş başlangıç seviyesi konu akışında dil bilgisi konularında nicel farklılık dikkat çekicidir. Bu durumun yanı sıra konuların her iki döneme yayıldığı da fark edilecektir.

Tablo 5

Ortaokul-Lise Başlangıç Seviyesi Birinci-İkinci Dönem Tema-Dil Bilgisi İçeriği

Tema	Dil Bilgisi
1.Tema Ben ve Yakın Çevrem	“Bu kim?”, “Bu ne?”, “Bunlar ne?” ve “Bunlar kim?” soru kalıpları İyelik ekleri Çokluk ekleri Fiil olan sözcükler Emir kipi Var, yok Hal durum eki (bulunma hal eki)
2.Tema Günlük Yaşam	Niteleme sıfatları “mi” soru eki Belirtme sıfatları
3.Tema Temel İhtiyaçlar ve Alışveriş	Kişi zamirleri ve iyelik ekleri İlgi eki Tamlama Şimdiki zaman Kişi ekleri
4.Tema Zaman ve Mekân	Şimdiki zaman (olumsuzluk, soru) “Burası ne?”, “Burası neresi?” -imek fiili: -dir. Hal durum eki (Yönelme hal eki)
İkinci Dönem	
5.Tema Sağlık ve Kişisel Bakım	Bağlaçlar: ve, ile, çünkü, ama
6.Tema Sanatsal Etkinlikler, Hobiler ve Alışkanlıklar	Hal durum eki (Ayrılma hal eki) Geçmiş zaman
7.Tema Özel Günler, Kutlamalar ve Tatil	Geçmiş zaman (olumsuzluk, soru)
8.Tema Kültür	Hal durum eki (Belirtme hal eki)

Tablo 5 incelendiği takdirde eğitim-öğretimin birinci döneminde dil bilgisi konularının ağırlıkta olduğu, dil bilgisi konu çeşidinin ise “Ben ve Yakın Çevrem” ile “Zaman ve Mekân” temalarında ağırlık kazandığı görülecektir. Programların dil becerileri öğrenme çıktısı bölümünde dil bilgisi alanında benzer ve farklı kazanımlara alan açılmaktadır. İlkokul başlangıç seviyesinde altı adet çıktı ifadesine yer verilirken ortaokul-lise başlangıç seviyesinde yer alan çıktı ifadesi on iki adettir.

Her iki programda ortak belirlenmiş dil bilgisi çıktı ifadeleri bulunmaktadır. İsimlerin tekil-çoğul olarak kullanımı, kişi ve iyelik zamirlerinin kavranması, düzeyine uygun sıfatların kullanılması ile şimdiki zamanla çekimlenen fiillerin kavranması ortak çıktı ifadeleridir. Ortaokul-lise başlangıç seviyesinden farklı olmak üzere 6-12 yaş başlangıç seviyesinde sözcüklerin zıt anlamların bulunması ile yer-yön bildiren sözcüklerin kullanımı da hedeflenirken 13-17 yaş başlangıç seviyesinde soru kalıplarına uygun cevapların verilmesi, ismin hal eklerinin doğru kullanılması, ilgi ekinin, bağlaçların ve fiil köklerinin kavranması ve kullanımı, fiillerin emir kipine uygun çekimlenmesi, geçmiş zamanı kavrama ve cümlede kullanma ile -imek fiilinin ayırt edilmesi programın diğer dil bilgisi kazanımlarıdır.

Dil bilgisi konularının standart -dil bilgisi konularının aşamalı bir şekilde dil becerileri ile harmanlanıp sunulması, dil bilgisinin tek, bağımsız bir ders/ders saati olarak görülmemesi gibi- konu dağılımına göre farklılık gösterdiği, dil bilgisi konularının bütünsellik arz etmediği, dil bilgisi konuları arasında aşamalılık ilkesinin sağlanmadığı önemli bulgular arasında gösterilebilir.

3.4 Temalara Göre Kazanımlar

İlkokul (6-12 yaş) başlangıç seviyesine ait tema bazlı kazanımlar programda ayrıca belirtilmiş; tema bazlı ele alınan tabloda her dil becerisine ait kazanımlar, kısaltmalar yoluyla ifade edilmiştir.

Tablo 6

6-12 Yaş Başlangıç Seviyesi Türkçe Destek Programı Tema-Kazanım Adet Tablosu

Tema Adı	Dil Becerisi	Kazanım Adedi
1.Ben ve Yakın Çevrem	Dinleme	4 kazanım (D1, D3, D4, D6)
	Konuşma	4 kazanım (K1, K2, K5, K6)
	Okuma	2 kazanım (O1, O2)
	Yazma	4 kazanım (Y1, Y3, Y5)
2.Günlük Yaşam ve Çevrem	Dinleme	3 kazanım (D1, D2, D5)
	Konuşma	8 kazanım (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7)
	Okuma	3 kazanım (O2, O3, O6)
	Yazma	3 kazanım (Y2, Y3, Y5)
3.Temel İhtiyaçlar ve Alışveriş	Dinleme	2 kazanım (D2, D4)
	Konuşma	4 kazanım (K2, K3, K4, K5)
	Okuma	2 kazanım (O4, O5)
	Yazma	3 kazanım (Y2, Y3, Y4)
4.Zaman ve Mekân	Dinleme	3 kazanım (D1, D2, D6)
	Konuşma	4 kazanım (K2, K4, K6, K7)
	Okuma	3 kazanım (O2, O3, O5)
	Yazma	3 kazanım (Y2, Y3, Y4)
5.Bedenimiz, Sağlık ve Spor	Dinleme	3 kazanım (D2, D3, D6)
	Konuşma	5 kazanım (K2, K4, K5, K6)
	Okuma	3 kazanım (O3, O4, O5)
	Yazma	3 kazanım (Y2, Y5)
6.Özel Günler ve Tatil	Dinleme	3 kazanım (D3, D5, D6)
	Konuşma	2 kazanım (K2, K3, K5)
	Okuma	2 kazanım (O3, O6)
	Yazma	2 kazanım (Y1, Y4)
7.Kültür	Dinleme	1 kazanım (D4)
	Konuşma	2 kazanım (K1, K5)
	Okuma	2 kazanım (O5, O6)
	Yazma	2 kazanım (Y4, Y5)

Tablo 6 incelendiğinde tema bazlı kazanım adeti ortaya çıkacaktır. Programın ilk teması olan “Ben ve Yakın Çevrem”de on dört, “Günlük Yaşam ve Çevrem” temasında on yedi, “Temel İhtiyaçlar ve Alışveriş” adlı temada on bir, “Zaman ve Mekân” temasında on üç, “Bedenimiz, Sağlık ve Spor” başlıklı temada on dört, “Özel Günler ve Tatil” temasında dokuz ve son tema olan “Kültür”de beş kazanım yer almaktadır. Bu

bağlamda ilgili yaş grubuna ait programda en çok kazanımın “Günlük Yaşam ve Çevrem” temasında; sayıca en az kazanımın ise “Kültür” temasında olduğu tespit edilmiştir.

13-17 yaş (ortaokul-lise) başlangıç seviyesi Türkçe destek programında yer alan kazanım adeti şu şekildedir:

Tablo 7

13-17 Yaş Başlangıç Seviyesi Türkçe Destek Programı Tema-Kazanım Adet Tablosu

Tema Adı	Dil Becerisi	Kazanım Adedi
1.Ben ve Yakın Çevrem	Dinleme	5 kazanım (D1, D2, D3)
	Konuşma	5 kazanım (K1, K2, K3, K4, K5)
	Okuma	4 kazanım (O1, O2, O4)
	Yazma	5 kazanım (Y1, Y2, Y4)
2.Günlük Yaşam ve Çevremiz	Dinleme	3 kazanım (D1, D2, D3)
	Konuşma	8 kazanım (K1, K2, K3, K4, K5)
	Okuma	4 kazanım (O1, O2, O3, O4)
	Yazma	2 kazanım (Y2, Y4)
3.Temel İhtiyaçlar ve Alışveriş	Dinleme	3 kazanım (D1, D2, D3)
	Konuşma	3 kazanım (K2, K3, K4)
	Okuma	2 kazanım (O1, O3)
	Yazma	4 kazanım (Y2, Y4)
4.Zaman ve Mekân	Dinleme	3 kazanım (D1, D2, D3)
	Konuşma	3 kazanım (K2, K4, K5)
	Okuma	3 kazanım (O1, O2, O4)
	Yazma	6 kazanım (Y2, Y3, Y4)
5. Sağlık ve Kişisel Bakım	Dinleme	3 kazanım (D1, D2, D3)
	Konuşma	3 kazanım (K1,K2, K3)
	Okuma	2 kazanım (O2, O4)
	Yazma	4 kazanım (Y2, Y3, Y4)
6.Sanatsal Etkinlikler, Hobiler ve Alışkanlıklar	Dinleme	3 kazanım (D1, D2, D3)
	Konuşma	3 kazanım (K3, K4, K5)
	Okuma	2 kazanım (O1, O3)
	Yazma	3 kazanım (Y2, Y4)
7.Özel Günler, Kutlamalar ve Tatil	Dinleme	4 kazanım (D1, D2, D3)
	Konuşma	3 kazanım (K1, K2, K4)
	Okuma	2 kazanım (O2, O4)
	Yazma	3 kazanım (Y2, Y3)
8.Kültür	Dinleme	3 kazanım (D1, D2, D3)
	Konuşma	2 kazanım (K3, K5)
	Okuma	2 kazanım (O1, O3)
	Yazma	2 kazanım (Y2)

Tema bazlı kazanım adedi, Tablo 7 incelendiğinde görülecektir. Programın tema bazlı kazanım sayıları şu şekildedir: “Ben ve Yakın Çevrem” temasında on dokuz, “Günlük Yaşam ve Çevremiz” temasında on yedi, “Temel İhtiyaçlar ve Alışveriş” temasında on iki, “Zaman ve Mekân” başlıklı temada on beş, “Sağlık ve Kişisel Bakım” temasında on iki, “Sanatsal Etkinlikler, Hobiler ve Alışkanlıklar” başlıklı temada on bir, “Özel Günler, Kutlamalar ve Tatil” temasında on iki ve “Kültür” adlı temada dokuz kazanım olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda ilgili programda en çok kazanım “Ben ve Yakın Çevrem” adlı temada iken “Kültür” başlıklı tema

dokuz kazanımla en az kazanıma sahip tema olmuştur. Her iki program karşılaştırıldığında “Kültür” temasının her iki programın son teması olmasının yanı sıra her iki programda da en az kazanıma sahip alan olduğu gözlemlenmiştir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünyada yükselen bir değer olmanın yanında Türkçe; ekonomi, kültür, tarihsel birliktelik, sanat ve turizm gibi konulardaki çekiciliği ile her yaştan ve kesimden insanın öğrenmek istediği bir dil hâline gelmiştir. Sadece Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde değil, resmi dili Türkçe olan ve Türk vatandaşların yaşadığı ülke ve bölgelerde de Türkçe eğitimi verilirken farklı ülkelerde Türkçeye ilgi duyan kesimler, farklı kurumlarca verilen eğitimlerle dili öğrenme fırsatı yakalamıştır.

Araştırmanın merkezinde yer alan programlar değerlendirildiğinde Avrupa Dil Gelişim Dosyası ile kazanımların belirlenmesinde “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni”nde yer alan yeterlilikler esas alındığı ileri sürülmüştür ancak söz konusu durum detaylandırılmamıştır. Programlar, sarmal ve doğrusal programlama yaklaşımı ile oluşturulmuş; öğretimde öğrenen merkezli eylem odaklı yaklaşım benimsenmiştir. Programlar, hedef kitleye yönelik iletişimsel dil öğretim yaklaşımı temel alınarak hazırlanmıştır. Ancak hiçbir bilimsel yaklaşım tarif edilmemiş ve detaylandırılmamıştır.

Programlar 25 haftalık bir ders programına sahiptir; genel yapısı ise “öğrenme alanları”, “alt öğrenme alanları” ve “program çıktıları” başlıklarını taşıyacak şekilde tasarlanmış ve ana başlıklar alt başlıklara ayrılmıştır. Programlardaki anlayışa uygun örnek çalışma yapıları her ne kadar komisyon tarafından hazırlanmış olsa da programa uygun ders materyali geliştirme görevi öğretmenlere bırakılmıştır. Ayrıca komisyonca hazırlanmış çalışma kağıtlarının aşamalılık özelliği taşımadığı belirtilmiş ancak öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma kağıtlarında aşamalılık ilkesine dikkat etmeleri gerektiği de özellikle belirtilmiştir. Sürecin ölçme-değerlendirme aşamasında her bir dil becerisi ile dil ve sözcük bilgi düzeylerinin ayrı ayrı değerlendirilmesi üzerinde durulmuş, tema sonu izleme ve dönem sonlarında düzey belirleme sınavlarının uygulanması önerilmiştir.

Kazanımların sarmal ve ardışıklık ilkeleri bağlamında; dil bilgisi öğretiminin sezgisel ve tümevarımcı bir anlayışla iletişimsel ve işlevsel dil bilgisi öğretimiyle gerçekleştirilmesinin önemi üzerinde durulmuştur. İlkokul düzeyindeki yer verilen kazanımların toplam adedinin yirmi dokuz (29), ortaokul-lise düzeyine uygun kazanım sayısının ise yirmi sekiz (28) olduğu; dil becerileri arasında belirgin bir fark göze çarpmasa da dinleme becerisinin ortaokul-lise düzeyinde, ilkokul düzeyine oranla %50 oranında azaldığı ancak dil bilgisi kazanımlarının ortaokul-lise düzeyinde farklılık yaratacak kadar arttığı ayrıca tespit edilmiştir.

Programlarda seviyelere göre benzer temaların yanı sıra farklılaşan ya da kapsamı genişleyen temalar da yer almakta; her iki seviyenin beş temasının aynı adlandırmaya sahip olduğu görülmüştür. 6-12 yaş başlangıç seviyesinde birinci dönemde dört, ikinci dönemde üç toplam yedi; 13-17 yaş başlangıç seviyesinde ise birinci dönemde dört, ikinci dönemde de dört toplam sekiz temanın işlenmesi komisyonca uygun görüldüğü belirlenmiştir. Her iki seviye programında dil becerileri öğrenme çıktıları, ayrı ayrı düzenlenmiş olup dört dil becerisinin yanı sıra “dil bilgisi” başlığı da tablolara dahil edilmiştir.

6-12 yaş başlangıç seviyesi konu akışında dil bilgisi konularının yalnızca birinci dönem içerisinde, ilk dört tema kapsamında öğretileceği, ikinci dönem temalarında ise hiçbir dil bilgisi konusuna yer verilmediği ancak ortaokul-lise programında dil bilgisi konularının iki döneme de yayıldığı dikkate değerdir; 6-12 yaş başlangıç seviyesi konu akışında dil bilgisi konularının nicel anlamdaki azlığına karşın 13-17 yaş başlangıç seviyesi konu akışında dil bilgisi konularında nicel farklılık olduğu dikkat çekicidir.

Programlarda dört temel dil becerisinin yanı sıra dil bilgisi konuları ayrıca ele alınmıştır. Ancak görsel okuma ve görsel sunuya dair kazanım/amaç dile getirilmemiştir. Söz konusu alanlarla ilgili durum, öğretmen/yürütücülerin inisiyatifine bırakılmıştır. Ölçme değerlendirme için öğretmenlere birtakım öneriler

sunulmuşsa da ölçme değerlendirmenin amaçlar ve hedeflenen yeterlilik doğrultusunda oluşturulmuş bir yapı tarafından gerçekleştirilmesi amaca daha çok hizmet edecektir.

Araştırma sonunda, tamamlanmamış olmasına karşın iki programın da alana dair birtakım eksikleri giderdiği, alandaki çalışmalara örnek ve/veya kaynaklık edebileceği kanaatindeyiz. Bakanlık yoluyla hazırlanan ilgili programlar, yabancı dil olarak öğretilecek her dilin ana gereği olan devlet gücünü de arkasına aldığı görülmektedir. Ayrıca uygulayıcı ve hedef kitlerden alınacak dönütlerle programların iyileştireceği gerçeği de bu anlamda önem kazanmaktadır. Zira ihtiyaçlara göre güncellenecek her program, amacına ulaşacaktır.

Kabul edilmelidir ki yabancılara yönelik Türkçe öğretimi alanınının daha sistematik küresel bir forma kavuşması için çalışmalar devam etmesi gerektiği düşüncesindeyiz. Çalışmalar, güncel gelişmeler ışığında ülke koşullarına her an revize edilebilecek niteliklere de sahip olmalıdır.

Yabancılara yönelik Türkçe programları, ihtiyaç analizleri ile daha kapsamlı ve işlevsel bir hale getirilmelidir. Yapılacak kapsamlı ihtiyaç ve durum analizleri ile söz konusu alan, hedef kitlenin gereksinimleri ile uyumlu olacak; hem hedef kitleye hem de disiplinin gelişimine katkı sağlayacaktır.

Türk Maarif Vakfı (TMV)'nin 2020 yılında istifadeye sunduğu Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, yaygın eğitim veren diğer kurumlar bir kenara, Türkiye'de hazırlanmış ilk program özelliği taşımaktadır. Kaldı ki KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, söz konusu programları da 2020 yılında kullanıma sunmuştur. TMV'nin okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve lise kademelerini kapsayan öğretim programında kademelere özgü bölümler ihtiyaçlar doğrultusunda detaylandırılmıştır. Bu çalışma, KKTC yetkilileri tarafınca ülkelerinin ihtiyaçları doğrultusunda orta ve ileri seviyeler için bir kaynakça olarak değerlendirilebilir.

Turizm cenneti ada, yabancılara Türkçeyi daha işlevsel hale getirmek amacıyla başlangıç-orta-ileri seviye öğretim programlarının yanı sıra iş Türkçesi kapsamında iş alanlarına özgü özel amaçlı programlar da hazırlayabilirler.

KAYNAKÇA

- Balcı, M., & Melanlıoğlu, D. (2020). "Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı" üzerine. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 173-198.
- Çangal, Ö., & Başar, U. (2016). Türkçe öğrenen İranlılar için turizm Türkçesi öğretim programı, terimler sözlüğü ve konuşma kılavuzu denemesi. *Turkish Studies*, 11(3), 707-734.
- Gültekin, İ., & Melanlıoğlu, D. (2017). Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi hakkında genel sorular. H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Gültekin, & D. M. (Edt.) içinde, *Uygulamalı Türkçenin yabancı dil olarak el kitabı-I* (s. 135-204). İstanbul: Kesit Yayınları.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler* (26. Basım b.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, M., & Kardaş, M. N. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı üzerine bir inceleme. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 1-20.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 170-189.
- Koçer, Ö. (2013). Program geliştirmenin ilk basamağı: yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ihtiyaç ve durum analizi. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 159-174.
- KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (MEKB). (2020). Yabancılara Yönelik Türkçe Destek Programı 6-12 Yaş Başlangıç Seviyesi. Lefkoşa.

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (MEKB). (2020). Yabancılara Yönelik Türkçe Destek Programı 13-17 Yaş Başlangıç Seviyesi. Lefkoşa.

Tosun, C. (2005). Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi. *Journal of Language and Literature Studies*, 1(1), 22-28.

Yalın, H.İ. (1996). Ders kitapları tasarımı. *Milli Eğitim Dergisi*, (132). 61-66.

Extended Summary

When it comes to language teaching, two areas appear in mind: "mother tongue teaching" and "foreign language teaching". These two areas differ from each other in terms of their purpose and target audience. Teaching Turkish, its mother tongue, as a foreign language should be seen as a new field/discipline that needs to be handled differently from the aforementioned fields.

Regardless of the field of instruction, textbooks transparently present the whole process from the beginning of the teaching period to what the student will learn from what the instructor will teach; is an important decision maker in coordination with the execution of a material and process that affects the education and training process.

The main factor in determining the textbooks (and auxiliary resources, if any) and other materials accompanying the process, which are important stakeholders of the course process, are the curriculums prepared in line with the needs.

It is observed that this situation differs in TRNC, which represents the main source of the study. It is known that the communities that settled in the country for various reasons have varied from the beginning. This diversity made it necessary for the target audience to adapt to the society. In line with this purpose, support programs have been prepared through the state body for the target audience whose mother tongue is not Turkish. Programs suitable for beginners have been prepared by a commission formed under the coordination of the TRNC Ministry of Education and Culture. In the country where middle and advanced level studies are continuing, different education programs have been prepared according to age levels - primary school (6-12 years old) and secondary school-high school (13-17 years old) - and they have been put to work in formal education institutions.

The study focused on eight questions for support programs:

1. What basic approaches are Turkish Support Programs for Foreigners based on?
2. What is the purpose of Turkish Support Programs for Foreigners?
3. How has the general structure of Turkish Support Programs for Foreigners shaped?
4. Which methods are employed in the implementation of Turkish Support Programs for Foreigners?
5. How is the measurement and evaluation process planned in Turkish Support Programs for Foreigners?
6. Which themes are included in the subject flows of Turkish Support Programs for Foreigners?
7. What aims and achievements do Turkish Support Programs for Foreigners have?
8. How did Turkish Support Programs for Foreigners follow grammar issues?

Scanning model was used in the research. With the scanning model, it is aimed to describe a situation that exists in the past or now, as it exists. The subject, the individual or the object, is tried to be explained in its own conditions and as it is. The variables and qualities of the situation are not intervened.

The target audience in the relevant age group whose native language is not Turkish; to improve Turkish language skills, to make them understand the basic grammar rules in Turkish, to improve their Turkish vocabulary and to recognize the cultural characteristics of the Turkish Cypriot community and to enable them to live together in harmony with the society. It has been stated as the purpose of these programs.

The name and number of themes differ in the programs. Seven themes in the program prepared for the 6-12 age group (primary school level); There are eight themes in the program prepared for the 13-17 age group (middle school-high school level). While the total number of achievements at the primary school level is twenty-nine, the number of achievements suitable for the secondary-high school level is twenty-eight. The standard of grammar subjects - such as blending and presenting linguistic subjects with linguistic

skills in a gradual manner, the fact that grammar is not seen as a single, independent lesson/lesson hour-varies according to subject distribution, grammar subjects do not have holism, the principle of graduality among grammar subjects It can be shown among important findings that it was not provided.

In the program belonging to the 6-12 age group, the most gains in the "Daily Life and My Environment" theme; It has been determined that the least numerical theme is in the "Culture" theme. In the 13-17 age program, the most gains were in the theme "I and My Close Circle", while the theme titled "Culture" was the theme with the least gain with nine gains. When the two programs were compared, it was observed that the theme of "Culture" was the last theme of both programs, as well as the theme with the least gain in both programs.

In the preparation of the programs, it has been claimed that the European Language Development File and the qualifications in the European Common Application for Languages are taken as basis in determining the achievements, but the situation in question is not detailed. Programs are created with spiral and linear programming approach; Learner-centered action-oriented approach has been adopted in teaching. The programs are prepared based on the communicative language teaching approach for the target audience. However, no scientific approach has been described or detailed.

In the programs, besides the four basic language skills, grammar issues were also addressed. However, the gain/purpose regarding visual reading and visual presentation was not expressed. The situation regarding these areas is left to the initiative of the teachers/coordinators. At the end of the research, we believe that both programs, although not completed, have eliminated some deficiencies in the field and can serve as an example and/or source for the studies in the field. It is seen that the related programs prepared through the Ministry also take the state power behind, which is the main requirement of every language to be taught as a foreign language.

Turkish programs for foreigners should be made more comprehensive and functional with needs analysis. With the comprehensive needs and situation analyzes to be made, the area in question will be compatible with the needs of the target audience; It will contribute to both the target audience and the development of the discipline. In order to make Turkish language more functional for foreigners, the island of tourism can prepare special-purpose programs specific to business areas within the scope of business Turkish as well as beginner-secondary-advanced level education programs.